

(U)forståelige love, domme og digital formidling

Sigrún Steingrímsdóttir

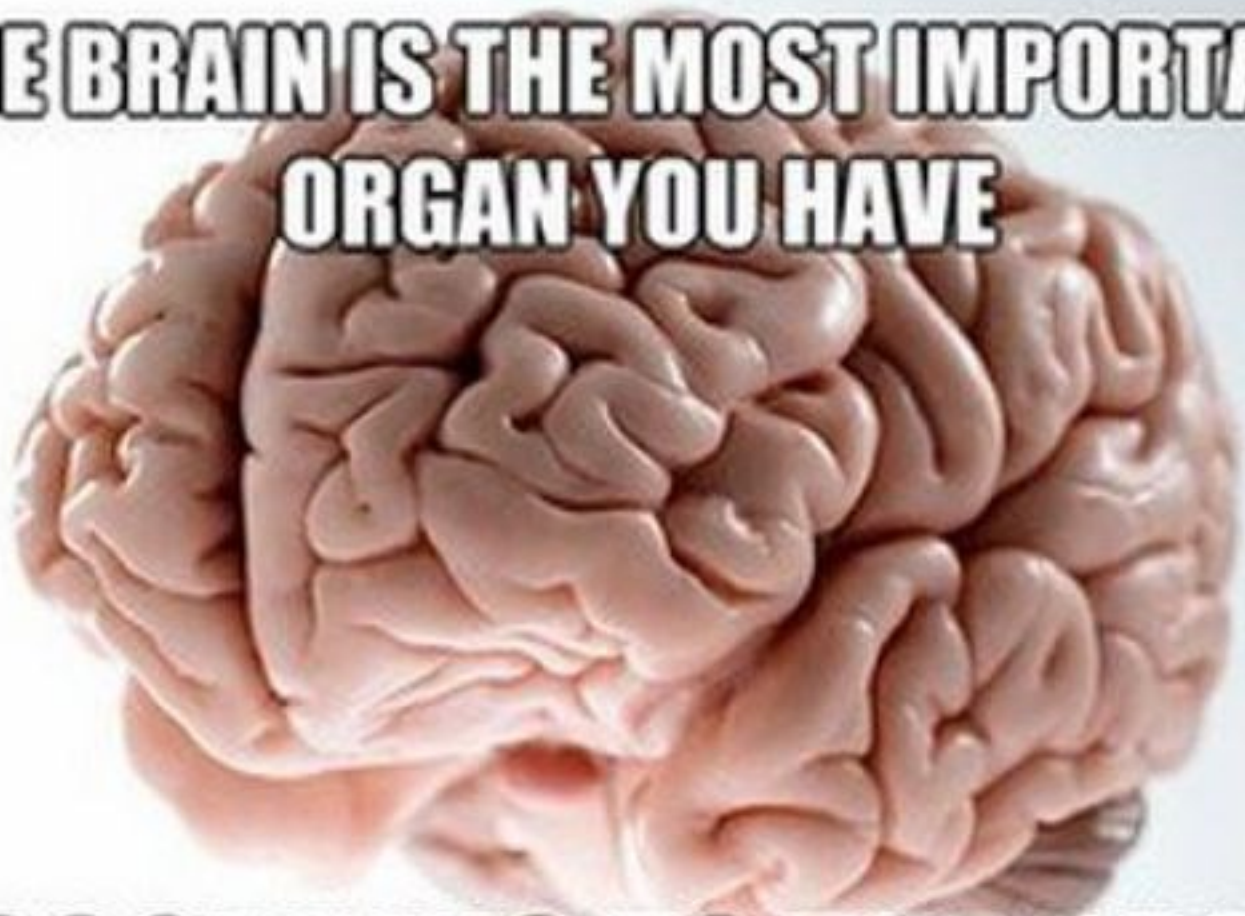
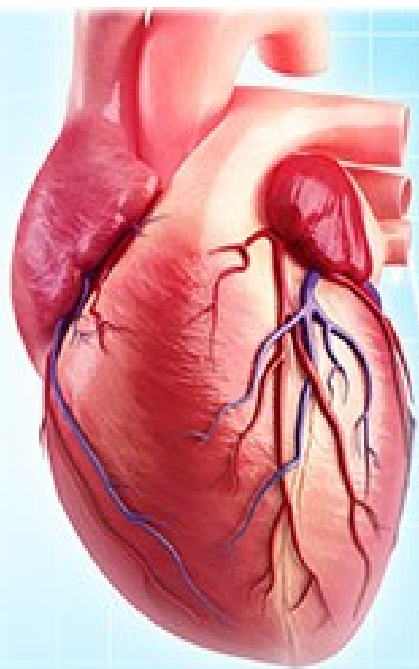
Ari Páll Kristinsson

9. nordiske klarsprogsconference: Sprog og kommunikation i digital borgerbetjening
Gentofte 4.-5. mai 2017

HÉRAÐSDÓMUR REYKJAVÍKUR

**THE BRAIN IS THE MOST IMPORTANT
ORGAN YOU HAVE**

ACCORDING TO THE BRAIN

Bent var á að bifreið stefnda hefði skemmst mikið og þegar þjónustuverkstæðið ákvað að gefa VÍS skýrslu um kostnað við að gera við hana hafi VÍS hlotið að meta það út frá því hvort væri hagstæðara að kaupa bifreiðina eða gera við hana. Þráinn Örn sagði að það væri rétt. Verðgildi bílsins og verðgildi tjónsins hafi verið metið þegar ákvörðun var tekin um að gera við bifreiðina. Ódýrara hafi verið fyrir VÍS að bíða eftir varahlutum en að kaupa bifreiðina þó að það hafi tekið tíma og tjónþoli orðið án bifreiðar þess vegna.

Þráinn Örn sagði að eftir reglum váttryggingafélaga ættu tjónþolar að jafnaði ekki rétt á bilaleigubifreið á meðan beðið væri eftir varahlutum. Þetta væri ekki tiltekið í tryggingaskilmálum. Það snúi bara að ábyrgðartryggingum bifreiða, að fólk eigi að fá fjárhagslegt tjón bætt en í gömlum réttarmálum hafi það verið túlkað á þann hátt að væri um óeðlilega langan tíma að ræða að unnt væri að fá varahluti þá væri í þeim tilvikum ekki greiddur afnotamissir eða fyrir bilaleigubíll fyrir tjónþol á meðan beðið væri eftir varahlutum.

Björn Andrés Björnsson, er rekur B.B. bílaréttingar, tók að sér að gera við bifreið stefnda, en hann sá einnig um útleigu bilaleigubíla fyrir stefnanda til tjónþola. Svo sem áður hefur verið rakið fékk stefnandi ekki að fullu umkrafa leigu fyrir bilaleigubíl fyrir stefnda greiddan frá VÍS. Stefnandi telur sig því eiga kröfu á að stefndi greiði þennan mismun á grundvelli bilaleigusamnings, sem Björn Andrés gerði við stefnda hinn 2. maí 2008.

Ekki er deilt um að tjón á bifreið stefnd hlaust af notkun skráningarskylds vélknúins ökutækis, sem tryggt var með ábyrgðartryggingu hjá Váttryggingafélagi Íslands hf., en ekið var á bifreið stefnda án þess að hann bæri nokkra sök á því. Samkvæmt ákvæðum 91. gr. umferðalaga nr. 50/1987, með síðari breytingum, skal váttryggingin tryggja bætur vegna tjóns á munum sem hlýst af hverjum einstökum tjónsviðburði. Ekki er í lögum kveðið á um að tryggingafélag geti takmarkað þessa bótaskyldu sína vegna atvika sem tjónþoli ber enga ábyrgð á.

Bilaleigusamningur, eins og hann kemur fram á dskj. nr. 6, en það er sá samningur sem stefndi skráði nafn sitt á sem leigutaki. Samningsfjárhæðin er 156.100 kr. Samningurinn er óljós, greinir hvorki frá leiguverði á dag né leiguverði á kílómetri eins og form samningsins gefur tilefni til að skráð sé. Þá er þess ekki getið, að fari svo að tryggingafélagið - á sínum forsendum - fallist ekki á að greiða að fullu gjald fyrir bilaleigubifreið, verði leigutaki krafinn um mismuninn. Líóst er að samningur aðila var liður í starfsemi stefnda, en ekki í meginatriðum liður í starfsemi stefnda. Telja verður að samningurinn stríði gegn góðum viðskiptaháttum og hafi raskað til muna jafnvægi milli réttinda og skyldna samningsaðila, stefnda í óhag, skv. 3. mgr. 36. gr. laga um samningsgerð, umboð og ógildingu löggæringa nr. 7/1936, sbr. 4. gr. laga nr. 14/1995.

Samkvæmt framangreindu verður kröfu stefnda um greiðslu stefnda á 93.659 kr. af 156.100 kr. af kröfufjárhæð samnings aðila um bilaleigubíl víkið til hliðar. Verður stefndi því

Þá er þess ekki getið að leigutaki verði krafinn um mismuninn fer svo að tryggingafélagið - á sínum forsendum - fallist ekki á að greiða að fullu gjald fyrir bilaleigubifreið.

og 18. gr. þeirra laga og þeirra reglna sem myndast hafa í dómaframkvæmd Hæstaréttar um rétt kröfuhafa til greiðslu viðbótarkröfu vaxta úr hendi skuldara.

IV

Niðurstaða

Í máli þessu krefjast sóknaraðilar endurupptöku á máli nr. E-3066/2015 á grundvelli b- og c-liða 2. mgr. 137. gr. laga nr. 91/1991 en útivistardómur gekk í málinu í héraði 19. janúar 2016.

Í 2. mgr. 137. gr. laga nr. 91/1991 er kveðið á um að eftir að þrír mánuðir séu liðnir frá því máli lauk í héraði en innan árs frá því, geti stefndi beiðst endurupptöku útivistarmáls berist beiðni dómara innan mánaðar frá því stefnda urðu málsúrslit kunn og sýnt sé fram á að einhverju þeirra skilyrða sé fullnægt sem rakin eru í a-d liðum ákvæðisins. Samkvæmt b-lið ákvæðisins getur stefndi farið fram á endurupptöku málsins ef hann sýnir fram á að vísa hefði átt kröfum á hendur honum sjálfkrafa frá dómi að einhverju leyti eða öllu og samkvæmt c-lið ef sýkna hefði átt hann án kröfu að einhverju leyti eða öllu.

Fram kemur í beiðni sóknaraðila um endurupptöku að þeim hafi fyrst orðið kunnugt um úrslit máls nr. E-3066/2015 þegar þeim hafi 16. júlí 2016 borist boðun sýslumanns í fjámám. Sóknaraðilar skiluðu inn beiðni til Héraðsdóms Reykjavíkur um endurupptöku málsins 15. ágúst sl. og telst beiðnin því vera sett fram innan þeirra tímamarka sem áskilin eru í 2. mgr. 137. gr. laga nr. 91/1991. ~~Áskilin~~. Kemur 1. mgr. 137. gr. laganna ekki til álita í málinu.

Krafa sóknaraðila um að vísa hefði átt kröfum ~~um~~ á hendur þeim frá dómi án kröfu byggir á því að aðild málsins til sóknar hafi verið vanreifuð og lagagrundvöllur kröfunnar einnig. Þannig hafi engin gögn legið fyrir í málinu um að lánið hafi verið gjaldfellt, sbr. g-lið 1. mgr. 8. gr. laga nr. 91/1991. Þá hafi áskorunarkafli stefnunnar ekki uppfyllt áskilnað j-liðar áðurnefnds ákvæðis.

Hvað þessi sjónarmið sóknaraðila ~~verður~~ varðar tekur dómurinn fram að ekki verði annað séð en að aðild sóknaraðila að máli nr. E-3066/2015 sé nægilega reifuð í stefnu málsins en þar kemur fram að varnaraðili hafi fengið kröfuna framselda nánar tiltekinn dag. Lánsamningurinn og tryggingarbréf það er krafa varnaraðila byggði á lágu fyrir í málinu og eru árituð um framsal til varnaraðila. Bendir dómurinn á að dómur Hæstaréttar í máli nr. 98/2015 sé ekki svo afdráttarlaust fordæmi í máli þessu þar sem þar hátaði svo til að krafa hafði verið framseld oftar en einu sinni. ~~eg-í~~ stefnu var framsalsröðinni ~~á engan hátt heldur ekki~~ lýst svo á nokkurn hátt að líóst væri hvernig krafan var komin í hendur varnaraðila. Var í því máli ekki unnt að líta svo á að úr þessu væri hægt að bæta undir rekstri málsins eins og víkið er að í dómi Hæstaréttar í máli nr. 46/2012. Þá telur dómurinn að sjónarmið sóknaraðila er snúa að

Commented [SSHR2]: Lóng málsgrein!

På Tenerife

I sommerhuset

<https://www.youtube.com/watch?v=mHYyREZ4w2E>

- <https://www.youtube.com/watch?v=mHYyREZ4w2E>
- <https://www.youtube.com/watch?v=mHYyREZ4w2E>

Kvalitativ pilotundersøgelse 2016

Guðmundsdóttir, Birgitta & Cilia, Olga Margrét. 2016. *Skiljanlegt lagamál? Rannsókn á íslensku lagamáli*. Rannsóknarskýrsla. Leiðbeinendur Ari Páll Kristinsson og Sigrún Steingrímsdóttir. [*Forståelige lovtekster? En undersøgelse i islandsk lovsprog*. Forskningsrapport. Vejledere Kristinsson & Steingrímsdóttir.] Reykjavík: Rannís.

<http://rannis.rhi.hi.is/AllocatedFunds/meirasida.php?a=nsn&b=1645690091>

Sproget i statens og kommunernes virksomhed bør være godt, enkelt og klart, jf. lov om det islandske sprog og det islandske tegnsprogs status (nr. 61/2011, paragraf 10)

Kun 17 deltagere.

Nogle paragraffer fra (1) arveloven, (2) børneloven

Forstår deltagerne lovteksterne?

Hvilke holdninger har deltagerne til lovtekster generelt?

Resultaterne fra pilotundersøgelsen viser at der findes god grund til at forvente at islandsk lovsprog ikke altid er let forståeligt, og at dette kræver nærmere forskning.

Pilotundersøgelsen viste også interessante (negative) holdninger hos deltagerne til lovtekster generelt.

Børneloven: <http://www.althingi.is/lagas/146a/2003076.html>

Arveloven: <http://www.althingi.is/lagas/146a/1962008.html>

„Har du nogensinde haft brug for at læse lovtekster igennem?“

„Kan du forestille dig en situation hvor det er nødvendigt for dig at bruge lovtekster?“

„Synes du at det er vigtigt at forstå lovtekster?“

„Hvorfor findes der lovgivning?“

„Kender du arveloven / børneloven? Hvad handler de(n) om?“

„Hvad er din første reaktion når du læser teksten igennem?“

„Hvordan oplever du det at læse teksten igennem?“

„Hvor godt kan du forstå lovteksten?“

„Forhindrer de ord, som du markerede, din forståelse af tekstens sammenhæng?“

(1)

Alle deltagerne oplevede negativ reaktion når de læste lovteksten (fra arveloven) igennem.

(2)

„Deltagernes svar viser at deltagerne stort set kunne svare på spørgsmålene om forståelse af lovteksten, men det var lidt forskelligt hvor „dybt“ de forstod den. **Deltagerne ville sandsynligvis ikke kunne være i stand til at slå noget fast om deres eller andre personers rettigheder, ud fra deres forståelse af teksten.**“

„Findes der en bestemt sætning i teksten som du mener det er specielt svært at forstå?“

„Hvordan tror du at dette kunne forbedres?“

„Hvad ville du gøre / hvem ville du henvende dig til hvis du var usikker på meningen af en lovtekst?“

Deltagerne nævnte at det var vigtigt at forkorte sætninger i lovteksten, og det ser ud til at indskudte sætninger virker distraherende for dem. Deltagerne sagde at det ville forbedre teksterne „at have flere punkter“ (.), mens tekster med mange kommaer oplevedes svære at læse igennem.

Deltagene blev også spurgt om de vidste hvor de kan finde loven. Kun få af dem var helt sikre. Flere af dem nævnte Google, nogle nævnte biblioteker, og nogle nævnte Altingets hjemmeside.

Vi har (2017) fået støtte fra Islands Universitets forskningsfond til nærmere forskning, i større format, som bygger på samme metoder (kvalitativ, med flere deltagere, flere lovtekster).

Tak!